

Jutlus Nõos P, 09.02.20 kell 11.00, *Septuagesima*

Lektsioonid: Fl 3:7–14; Mt 19:27–30

Jutlus: 5Ms 7:6–8 (**diakoniameti kandidaat Signe Salumets**)

Laulud: 68 (1–3); 266 (1–6, 7); 173 (1–3); 262 (1–5)

Sest sa oled Issandale, oma Jumalale, pühitsetud rahvas; Issand, su Jumal, on sind valinud olema temale omandrahvaks kõigist rahvaist, kes maa peal on. Mitte, et te olete suurim kõigist rahvaist, ei ole Issand teid eelistanud ja valinud, ei, te olete ju väikseim kõigist rahvaist, vaid sellepärast et Issand teid armastas ja tahtis pidada vannet, mille ta oli andnud teie vanemaile, tõi Issand teid vägeva käega välja ja lunastas sind orjusekojast vaarao, Egiptuse kuninga käest."

Issandas armastatud vennad ja õed, Kristuse kogudus!

Äsjakuuldud kirjakoht viib meid ajas tagasi kaugelt enam kui need kaks tuhat aastat, mis lahutavad meid Kristuse lühikesest ja imedega täidetud elust maa peal. Meid kutsutakse kõrberännakule koos Iisraeli rahvaga, kes on nüüd viimaks nii lähedal sellele, et jõuda Tootatud Maale, maale, mis pidi voolama piima ja mett.

Jumal, kellesse rahvas vahelduva eduga uskus ja siis Temast jälle ära pöördus, korrates vanu eksimusi nagu vigane grammafoniplaad, mis ikka ja jälle sama lugu mängib, oli toonud ta oma kaitse all peaaegu kohale. Peaaegu. Kaanan – rännaku lõpp ja oodatud rahusadam, kus jõudu koguda, saada suureks ja vägevaks rahvaks Jumala töötust mööda – on juba peaaegu silmaga näha. Kas ei ole mitte põhjust rõõmupeoks ühes ringtantsude, trummi- ja kandlehäältega ja hea-pareмага, mida vaid varude hulgas leidub? Või mida teeksid selles olukorras sina? Võtaksid oma minutilise vaheaja nagu korvpallitreener Salumets? Või mõtleksid: parem ma pingutan veel need järelejäänud kilomeetrid ja tähistan võitu alles siis, kui tõesti kohale olen jõudnud?

Eesti rahval on selle olukorra jaoks hulgaliselt vanasõnu varuks. Üht armastas minu eeslänud vanaema eriliselt: ära jaga karu nahka enne, kui sa metsast välja oled jõudnud. Kirjanik Aadu Hint pani Külasoo Mare suhu sõnad „aitad end ise, aitab sind ka Jumal“. Neid ridu lugedes mõtlen ma alati: küll oleks lihtne elada, kui see nii käikski! Et teed tööd ja näed vaeva ja armastus tuleb nagu garanteeritult – otsekui loteriil, kus „iga loos võidab“. Tõepoolest, võidab küll, aga enamasti on nendeks võitudeks pakk värvilisi õhupalle, savist pardivile või teeküünal. Peavõit saab olla ikkagi vaid üks, elu koos Jumalaga rahus ja armastuses. Ja seda võitu ei leia me üheltki lotopiletilt.

Sedasama peavõitu jahtis ka Iisraeli rahvas. Nende kõrberännak oli kestnud nelikümmend aastat ja sel teekonnal oli jõudnud vahetuda terve inimpõlv: kangekaelsed, iga raskuse üle nurisevad ja häid ande iseenesestmõistetavuseks pidavad mehed ja naised olid asendunud nendega, kes olid Egiptusest väljarändamise ajal kas väga väikesed või polnud veel sündinudki. Nemad ei mäletanud orjusepõlve, ehkki olid sellest oma vanematelt kuulnud.

Hea Kristuse kogudus, kas sina kuulasid tähelepanelikult oma vanemaid, kui nad sulle Jumala imetegudest rääkisid, või kibelesid sa tagasi oma mängude või tööde juurde, arvates, et küll neid muistseid lugusid jõuab hiljemgi kuulda? Aga mis saab siis, kui hiljem tähendab juba „liiga hilja“? Kellelt küsida, kes õpetaks ja annaks nõu?

Ka Mooses oli nende sündmuste ajaks, millest praegu juttu on, juba elatanud mees. Ta teadis, et oma usukõhkluste pärast ei pääse ta ise kunagi tootatud maale. Nüüd seisis tema ees ülesanne: anda sellele põlvkonnale, kes lõpuks teekonna sihtmärki jõuavad, kaasa võimalikult rikkalikult vaimset teemoona, anda neile niiöelda teokraatia kasutusjuhend, õpetada neid Jumalat kõiges usaldama ja Temale lootma, aga ka Teda ülistama ja Tema kāske pidama. Sellepärast ka käsuõpetuse kordamine, nn teine seadus. Sellepärast see lahtiseletus, „puust ette ja punaseks“ oma mõistmatule rahvale, kes ikka ja jälle niipea, kui Mooses korra, piltlikult öeldes, näoga altari poole pöördus, et Jumalaga kõnelda, hakkas kord nihelema, kord pomisema, kord pöördus lausa õigest usust kullast valatud puuslike poole.

Seda lahtiseletust vajame ka meie, sina ja mina, eile, täna ja homme. Meie Jumal, väikeste rahvaste kaitsja, nõtrade lohutaja, on meidki valinud oma pärisosaks, teinud seda Kristuse ohvrivere läbi,

millega meid on pestud puhtaks patust ja rietatud lumivalgesse rüüsse, et me kõlbaksime istuma Issanda peolaua ääres. Me oleme Jumala suursaadikud, Tema Sõna viijad kõigi nendeni, kes seda veel ei tunne. Seepärast ei tohi me teha häbi oma Lähetaajale, seepärast peame me järgima Tema käske. Ehkki on ette teada, et me oma nõtruses sellega iial küllalt hästi toime ei tule, armastab Jumal meid siiski, isegi vaatamata meie nurjumistele, ning annab meile oma külluslikku armu.

Meid ei ole kutsutud Tema rahvaks mitte sellepärast, et me oleksime suurepäraseid inimesed või teeksime palju head. Jumal võiks kõik selle hea korda saata üksnes oma tahte kaudu, Ta ei vaja meid kui täidesaatvat võimu: üksnes oma armastuse pärast tahab Ta meiega koos olla, meid kõigi hädade eest hoida ja meie eest hoolitseda. Ta on meie Isa, head vennad ja õed!

Teile siin praegu otsa vaadates jääb mulje, et suurem osa teist võiks vähemalt vanuse poolest olla lapsevanemad. Küsingi nüüd teilt: kas keegi teie hulgast oskaks täpselt vastata küsimusele, miks te oma lapsi armastate? Mitte ometi sellepärast, kes nad on ameti või vaimuandide poolest, mis tööd teevad või kui palju palka saavad? Mitte ka nende hea lauluhääle, kunstiande või sõnaseadmisoskuse pärast? Te armastate neid, sest nad on teie lapsed.

Ja just samasugust isaarmastust tunneb meie vastu ka meie Taevane Isa. Tema, kes on täiuslik, armastab meid sellele vaatamata, et meie seda ei ole. Me ei tarvitse oma elus teha midagi head või õiget, aga meie Isa armastab meid sellest hoolimata. Mõttele Kolgatale, hea sõber, ja Jeesuse lubadusele: isegi röövel, kes pole oma elus teinud midagi head ega õiget, pääseb paradiisi, kui ta vaid Jumala armu vastu võtab.

Iisraeli rahva oli Jumal valinud tervikuna, hulgi, meid, kristlasi, valib Ta ükshaaval, kutsub meid elama erilises suhtes Temaga. Ta armastab meid sellepärast, et Ta on hea, mitte sellepärast, et meie head oleksime. Jumala arm on kingitus, kingitusi aga ei saa välja teenida. Välja teenitakse üksnes palk, ja palk meie igapäevaste eksimuste eest oleks hukatus, kui Jumal ei oleks Jeesuse Kristuse lepitushohvri läbi meile andeks andnud.

„Olge pühad“, öeldakse meile. Päriskõrged nõudmised, kui käsitleda sõna „püha“ selles kontekstis, milles seda harjunud ollakse nägema, viitena pühakutele, märtritele, täiuslikele usukangelastele, kes kõndisid koos Jumalaga, äratati surnust nagu Laatsarus või võeti elavana taevasse nagu Ee nok.

Ent praeguses kontekstis tähendab pühadus mitte teatud isikuomadusi, vaid seotust Jumalaga: kirik ei ole püha mitte sellepärast, et see on alevi kõige kõrgem ja ilusam maja, vaid sellepärast, et see on Jumalale pühendatud. Seepärast ei saa ka meie kunagi olla pühad teisiti kui ainult oma seotuse kaudu Jumalaga. Peame seda meeles pidama, sest vastasel korral ei ole me targemad neist, kes küll nägid Jumala Võitut silmast silma, ent mõistsid Ta surma, kuna pidasid iseennast ainsana usutõe monopoli valdajaks. Targemad neist meestest, kes küll viimse kui pügalani Jumala seadust tundsid ja järgisid, ent kel puudus see, mis oleks nad pühitsenud – elav osadus Jumalaga, pühadus nii, nagu me seda tänase kirjakohta valguses tõlgendame.

Püüdke siis selle pühaduse poole, hea vend ja õde, sest sinu edu pant ei ole mitte võimalus rohkelt annetada, vaid need kaks lesknaise münti, mis olid kogu ta varandus, see, et sa annad ennast Jumalale ihu, hinge ja vaimuga, tahad olla koos Temaga, õppida Teda tundma.

Eelmisel pühapäeval kuulnud kirjakohtas palus Mooses Jumalalt erilist eesõigust, võimalust näha Teda palgest palgesse. Seda ei antud maise elu ajal Moosesele ega anta ka sulle või mulle. Aga pühakirja uurides, Jumalat kogu oma jõuga armastades ja Talle kuulekas olla püüdes võime ka meie näha Tema auhiilgust meist möödumas. Ole siis kristlane ihu ja hingega, ole kristlane südamest, mitte lihtsalt kirikuskäija, ole seda kodus ja tööl, poejärjekorras seistes ja juuksuri juures fööni all istudes. Ela kristlasena ja tea: sa ei pea olema, ei saagi olla, täiuslik selle sõna tõsisel mõttes, aga sa saad oma ebatäiuslikkust tunnistada, seda kahetseda ja meelega parandusele püüelda.

Kristlane olemine tähendab ka Jumala imedest rääkimist, kuulutamist, mitte ainult sedalaadi misjonitööd, mis viib meid džunglitesse, kõrbe või merede taha nagu apostel Paulust. See on oluline töö ja Jumal kutsub ka sellele tööle tegijad. Aga sa ei pea kurvastama või end vähemväärtuslikuna tundma, misjoneerides oma ligimiste hulgas sinu enda argipäevas.

Kasvata oma lastest kristlased, jäta teler sisse lülitamata, pane mobiil hääletule režiimile ja räägi neile Jumala armastusest. Ütle ka, et sina ise neid armastad. Täida Kristuse käsku hoolitseda Tema vähemate vendade eest, või nagu sedasama asja sõnastab apostel Paulus: kanna oma ligimese

koormat. Palveta oma sõprade eest, õpeta ka neid palvetama, aga mine sellest veel kaugemale ja palveta ka oma vihameeste eest, sest just seda on Kristus käskinud.

Tegelikult ei vaja Jumal sinu tegusid ega isegi palveid, sest kui Ta lõi maailma ja kõik, mis on selle sees, siis suudab Ta ka selle käigus hoidmisega iseoma kõikvõimsuses hakkama saada. Aga Tal on hea meel, kui sa teed häid tegusid ja otsid Tema lähedust – nagu iga isa või ema rõõmustab selle üle, kui laps talle süle poeb, oma käed talle kaela ümber paneb ja ütleb: „Issi ja emme, ma armastan teid.“

Tule siis Jumala ette lapsena, Tema väga armastatud, ehkki tõrksa lapsena, kes küll alatihti jonnihooгу satub, piire testib, tähelepanu saavutamiseks mõne viguri viskab, kes aga ka oma Isa armastab ja Talle meelehärmi valmistamist kahetseb. See on kõik, mida sult nõutakse, sest Jumal tahab just sind, hoolitseb just sinu eest, kujundab sind ja on sulle igiustav, kuna see on lihtsalt Tema olemus.

Ma olen, kes Ma olen, ütleb Vägede Issand, ja Ma olen armuline, kellele Ma olen armuline. Ta on armuline sulle, hea sõber, sest sa oled vastanud Tema kutsele, sa oled täna siin, Tema palge ees, Ta on su valinud mitte kulli ja kirja heites või selgeltnägija poole pöördudes, vaid oma armastava südamega. See ei ole juhuslik valik, vaid armastuse valik: Ta on andnud töötuse sind armastada, kihlanud su enesega, Ta on „sind nimepidi kutsunud, sa oled Tema oma“.

Ülista siis Teda ja täna Teda selle imelise armu eest, tule Tema juurde ka homme, järgmisel nädalal ja kümne aasta pärast, sest nii nagu iga vanem armastab iga oma last eri moel, aga siiski võrdselt, nii on Jumala armastus just sinu vastu erinev ja kordumatu. Ja mis kõige tähtsam: see armastus on tingimusteta. Jumal ei armasta sind „sellepärast, et sa...“ või „siis, kui sa...“ Ta armastab sind, sest sa oled Tema looming.

Kui ma valmistasin ette seda jutlust teie jaoks, armsad vennad ja õed Kristuses, puutus mulle internetis silma üks üllatav fakt: keegi on kunagi kokku arvanud, mis on inimese nominaalväärtus. Inimkeha keemiline koostis on ju teada ning nii on võimalik kokku arvutada kõigi selles leiduvate keemiliste elementide hind. Teid võibolla üllatab, aga see on 98 USA senti, ehk siis enamvähem üks euro!

Ometi ei ole mitte see summa allahindluse kollase kleepsuga meie hinnasildile kirjutatud nagu neis poodides, kus kõik esemed maksavad ühe dollari. Kui Jumal meie seas liigub ja oma valikuid teeb, on sinu ja minu hinnasildil, hea koguduseline, kirjas hoopis teine hind. Seal on kirjas neli tähte, mille Pontius Pilatus laskis naelutada meie Õnnistegija pea kohale ristipuul: *INRI – Iesus Nazarenus, Rex Iudaeorum* ('Jeesus Naatsaretist, juutide kuningas'). Sest just Tema, Kristus, on see hind, mille Jumal on meie eest maksnud. Ja see ongi teenimatu arm.

Aamen.